

Agnieszka Ginko

Scenariusze zajęć na podstawie „Bajek z dżungli i oceanu” (Media Rodzina, 2018).

Rybka Rybik mieszka w rafie koralowej, małpka Długa w dżungli, a zebra Cudak na równiku. Każdy bohater ma jakiś problem, który udaje się przezwyciężyć, aby mieć przyjaciół, pomagać innym i cieszyć się życiem. Te radosne i mądre bajki Agnieszki Ginko, pełne dźwięków, zapachów i kolorów, spodobają się dzieciom i dorosłym. Dużym atutem książki są piękne, malowane ręcznie ilustracje autorstwa Marianny Jagody.

Agnieszka Ginko – poetka i pisarka, autorka książek dla dzieci i publikacji edukacyjnych, która od 3 lat mieszka w Zielonej Górze. Laureatka ogólnopolskich konkursów poetyckich. Za książki dla dzieci otrzymała w 2015 ogólnopolską Nagrodę Guliwer w Krainie Olbrzymów. Jej wiersze *Ciotka Klotka i inne historie* zostały wyróżnione w konkursie Książka Przyjazna Dziecku 2011, *Podróż Srebrnego* jest finalistką Konkursu Makuszyńskiego 2014, *Tutlandia* została nominowana do nagrody Książka Roku 2013, a *Tutlandia – Niespodzianki* zdobyła wyróżnienie FENIKS 2016. W 2017 opublikowała tomik wierszy *Kruche* (dla dorosłych), który został nominowany do Lubuskiego Wawrzynu Literackiego. Jej wiersze tłumaczone były na angielski, serbski i słowacki. W marcu 2018 ukazały się jej *Bajki z dżungli i oceanu*.

I. Rybka Rybik i życzliwość

1. Wprowadzenie – co to są rafy koralowe? I jak dawno żyją na ziemi? Zbudowane są z koralowców (które tworzą szkielety morskich żyjątek sprzed milionów lat) i istnieją od ok. 20 milionów lat. Występują w wielu różnych kolorach. Potrzebują ciepłej wody o temperaturze od 18 °C. Największą rafą koralową jest Wielka Rafa Koralowa, położona u wschodnich wybrzeży Australii. Niestety, ludzie zanieczyszczają morza i oceany (brudy z fabryk, wycieki ropy naftowej ze statków) i koralowce giną.

Można też przeczytać początek bajki jako wprowadzenie.

2. Ćwiczenie recytacji wierszyka z bajki: „Kolo-kolo-kolorowe nasze rafy koralowe. Białe, żółte i różowe, rafy kora-kora-łowe”.

3. Czytanie bajki lub jej fragmentów

4. Co to znaczy samolub (lubi tylko siebie) lub egoista (‘ego’ to po łacinie ‘ja’)? Co to jest życzliwość? Jak Rybik stał się życzliwy? Co możemy zrobić, żeby być życzliwym dla innych?

5. Warsztaty plastyczne. Rysowanie różnych rybek, kolorowanie ich i zdobienie (np. klejem z brokatem, cekinami). Wycinanie rybek i przyklejanie ich na duży kawałek papieru. Zajęcie tworzenia rybek podoba się i dzieciom i dorosłym, działa odprężająco.

II. Słoń Deptak i zręczność

1. Wprowadzenie. Czasami jesteśmy niezręczni, niezdarni – upuszczamy coś lub potykamy się, albo na coś wpadamy. Inni wtedy się śmieją, przezywają: ciapa i gapa. A przecież wypadki mogą przydarzyć się każdemu. Kiedy się kogoś przezywa, ta osoba zaczyna wierzyć, że naprawdę jest ciapą i gapą, i przestaje się starać. Syn autorki tej książki tak był przezywany na zajęciach z pływania przez niemilego pana ratownika i nie miał ochoty nauczyć się pływać. Na szczęście zajęcia zaczął prowadzić inny ratownik, który chwalił dzieci i syn pisarki zaczął ćwiczyć i nauczył się świetnie pływać.

Można zachęcić dzieci do dzielenia się własnymi doświadczeniami na temat wypadków, które im się przydarzyły. I jak inni zareagowali. Zawsze warto przeprosić, jeżeli się np. komuś coś zepsuło niechcący, a druga osoba nie powinna przezywać i krzyczeć. Może za to być smutna i zła.

2. Czytanie bajki lub jej fragmentów.

3. Wybijanie rytmu piosenki Deptaka: tram-pam-pam, tram-pi-pi, trampi-pampi, tram-ti-ti.

4. Jak Felka Wielka pomogła Deptakowi? Jak Deptak stał się zręczny? Czy to, jak ktoś wygląda albo się porusza jest najważniejsze?

5. Każdy rusza się na swój sposób. I ten sposób jest tylko jego, własny i jedyny. Ten nasz sposób chodzenia, ruszania się jest jedyny na świecie, niepowtarzalny. Możemy poćwiczyć różne sposoby chodzenia i zobaczyć, który nam pasuje. Najpierw przejdźmy się krokiem, którym zwykle chodzimy. Potem spróbujmy chodzić szybciej i wolniej, robić większe i mniejsze kroki. Można wypróbować kroki zwierząt np. słonia albo zebry albo żyrafy albo lwa. Na koniec wracamy do swoich kroków i pamiętamy, że są nasze i jedyne na świecie.

6. Można też spróbować stworzyć swój taniec do tram-pam-pam..., recytując słowa. Osobno lub w parach. Każdy tańczy inaczej i jest to nasz własny, niepowtarzalny taniec. Nie musimy nikogo małpować, naśladować, my wiemy najlepiej jak się ruszać i robimy to najlepiej. To jest nasz taniec, najpiękniejszy na świecie.

III. Myszka Mała i odwaga

1. Wprowadzenie. Miłe sny i koszmary. Czy mieliście kiedyś jakiś ciekawy lub niezwykły sen? Jaki? A jakiś koszmar? Czasami, kiedy śni się nam coś złego, to znaczy, że czegoś lub kogoś się boimy lub czujemy się niekochani. Warto wtedy porozmawiać z dorosłymi, opowiedzieć im swój sen.

2. Czytanie bajki lub jej fragmentów.

3. Rozmowa kierowana. Co pomaga w przezwyciężeniu strachu? Jak można pokonać swój strach? (myślenie o czymś innym, zajęcie się czymś, co lubimy, śmiech, pomoc innej osoby).

4. Czasami pomaga wyobrażenie sobie śmiesznego Strachu. Jeden ze sposobów na pokonanie strachu, to żartowanie z rzeczy, której się boimy. Wyobraźmy sobie teraz coś, czego się

boimy, tak, żeby to było śmieszne np. pająk w różowej czapce, dentysta w stroju piłkarza, ciemna ulica z bananami wiszącymi na drzewach). Zamknijmy oczy.

5. Malujemy, rysujemy lub wyklejamy jakiś miły sen. To, co chcemy, żeby nam się przyśniło. Autorka książki usłyszała kiedyś na spotkaniu z dziećmi od jednej dziewczynki, że chciałaby śnić, że jest w środku arbuza. Ale świetny sen!

IV - Nietoperz Miłek i wyobraźnia

1. Wprowadzenie. Po co nam wyobraźnia? Dlaczego dobrze być kreatywnym, umieć coś wymyślić? Co zabija lub osłabia wyobraźnię? (ekrany: telewizor, tablet, komputer, telefon – pokazują nam wszystko, nie musimy nic sobie wyobrażać, mamy już wszystko wymyślone; kiedy czytamy, to my sobie wyobrażamy bohaterów i cały świat, my kontrolujemy jak to będzie wyglądać).

2. Czytanie bajki lub jej fragmentów.

3. Jak powstaje cień? Cień powstaje, gdy na drodze promieni słonecznych lub księżycowych znajduje się przeszkoda – zwierzę, człowiek lub przedmiot. Cień to obszar, do którego nie dochodzi światło, promienie.

Zabawa – w zaciemnionym pomieszczeniu sprawdzamy, jakie przedmioty przepuszczają światło oraz co jest potrzebne, aby uzyskać cień. Można wykorzystać różne przedmioty oraz własne dłonie.

4. Ćwiczenie na wyobraźnię. Dobrym ćwiczeniem na wyobraźnię, które poprawia również humor jest wizualizacja. Jedna osoba opowiada jakąś miłą historię, a my to sobie wyobrażamy. Można wykorzystać poniższą wizualizację lub wymyślić własną.

Usiądź wygodnie, rozluźnij mięśnie. Weź parę głębszych oddechów. Zamknij oczy i poczuj, jak twoje ciało oddycha. Poczuć, jak powietrze napełnia całe twoje ciało, wszystkie jego komórki, mięśnie. Oddychaj głęboko. Kiedy poczujesz, że jesteś gotowy, żeby wyruszyć w drogę, wyobraź sobie, że wstajesz, podchodzisz do drzwi i je otwierasz. Za drzwiami rozciąga się słoneczna łąka. Miej zamknięte oczy i czuj, jak oddychasz. Widok łąki śmieszy cię, ale jesteś zadowolony, że będziesz po niej chodził. Wyobraź ją sobie. Zobacz, co na niej rośnie, jakie otaczają cię kolory. Poczuć zapachy, usłysz dźwięki. Świeci słońce, ogrzewa cię promieniami, jest dobrze. Czas, żeby pójść dalej. Przed sobą widzisz mostek i rzekę. Idziesz w tamtą stronę, chcesz dojść do rzeki i stanąć na mostku. Woda przyjemnie szumi i płynie. Stoisz na mostku i patrzysz na przepływającą rzekę. Wiesz, że zabiera wszystko, co niepotrzebne. Jeżeli są w tobie jakieś smutne lub złe myśli, jeżeli pamiętasz coś nieprzyjemnego, jeżeli masz coś ciężkiego na sercu, możesz się tego pozbyć. Zrób kulę z wszystkich niepotrzebnych, niemiłych rzeczy. Możesz to wszystko włożyć do kuli, zrzucić ze swojego serca. Wrzuć ją do wody. Zobacz, jak odpływa, jak zabiera ją rzeka i niesie daleko, daleko, jak najdalej od ciebie. Odetchnij głęboko, zjeżdż z mostu i rusz w dalszą drogę. Zobacz, jak wygląda teraz łąka. Ilu tu pięknych rzeczy. Popatrz, jak wszystko tańczy wokół ciebie i cieszy się, że jesteś. Odetchnij głęboko i poczuć, jak jeszcze raz napełnia cię powietrze. Jesteś mocny, zdrowy. Możesz już wrócić. Pożegnaj łąkę. Pozdrów wszystko, co na niej zobaczyłeś. Widzisz już drzwi, które otworzyłeś, powoli naciskasz klamkę i wracasz

do środka. Kiedy doliczę od 1 do 5, otworzysz oczy i będziesz wypoczęty i przebudzony. 1, 2, 3, 4, 5... Otwierasz oczy i przeciągasz się.

5. Omówienie wrażeń. Można sobie zrobić samemu taką lub podobną wizualizację w domu, kiedy jesteśmy smutni, żeby poczuć się lepiej.

V - Zebra Cudak i radość

1. Wprowadzenie. Czy znacie osoby, które lubią narzekać i marudzić? Co czujemy, kiedy jesteśmy z osobami, które cały czas są smutne, marudzą, opowiadają straszne lub niemiłe rzeczy? (jest nam przykro, sami zaczynamy być smutni, boimy się różnych rzeczy). Jeżeli ktoś nas straszy albo specjalnie mówi niemiłe rzeczy, albo po prostu lubi narzekać, lepiej poprosić, żeby przestał albo odejść od takiej osoby.

2. Czytanie bajki lub jej fragmentów.

3. Niebezpieczny dotyk. Mamrot złapał za ogon Cudaka. Czy można kogoś przytrzymywać na siłę albo dotykać, kiedy ta osoba nie chce? Nikt nie powinien nas dotykać, jeżeli tego nie chcemy. Są na świecie złe osoby, które lubią dotykać dzieci i robić im krzywdę. Niektóre osoby wkładają dzieciom rękę do majtek i dotykają w specjalne miejsca albo sprawiają dzieciom ból. Jeżeli ktoś tak robi, trzeba o tym powiedzieć dorosłej osobie albo nawet kilku osobom. Taki niedobry, nieprzyjemny dotyk nie jest nigdy winą dziecka. Nie wolno nikomu takich rzeczy robić. Są nawet osoby, które porywają dzieci, żeby zrobić im krzywdę, dlatego nie powinno się rozmawiać z nieznanymi. Niektórzy ludzie pokazują dzieciom słodycze albo szczeniaczki albo dają prezenty i zapraszają do samochodu, a potem porywają i często rodzice i policja nie mogą potem dzieci znaleźć. Lepiej powiedzieć nieznanemu albo nieznanemu, że nie będziemy z nim albo z nią rozmawiać. I odejść albo zawołać kogoś dorosłego.

4. Cudak uciekł od Mamrota, nie pozwolił się trzymać za ogon. Co się stało, kiedy uciekł od niebezpiecznego zwierzęcia? Jak jeszcze możemy stać się radośni i weseli? W parach robimy głupie miny. Wybieramy najśmieszniejszą minę i pokazujemy grupie. Każda dwójka po kolei, inni mogą nas naśladować.

5. Rysujemy lub malujemy wesołych ludzi - osoby, które się cieszą, są radosne.

VI - Chowak i siła przyjaźni

1. Wprowadzenie. Dlaczego dobrze mieć przyjaciela, koleżankę lub kolegę? Dlaczego warto się bawić z innymi, a nie, na przykład, siedzieć przed ekranem telewizora albo telefonu? Jak można się z kimś zakolegować, zaprzyjaźnić?

2. Czytanie bajki lub jej fragmentów.

3. Turlanie jest na pewno świetną zabawą. Co jeszcze można robić na dworze? A jak można się bawić w domu?

4. Komplementy. Dlaczego warto chwalić innych, mówić im miłe rzeczy? Wymieniamy różne dobre cechy charakteru, miłe rzeczy, które możemy komuś powiedzieć – przymiotniki, które opisują osobę np.: miła, grzeczna, uczynna, cierpliwa, szczerza, sumienna, pracowita, zabawna, sympatyczna, delikatna, odpowiedzialna, systematyczna, ambitna, solidna, odważna, spokojna, wytrwała, rozmowna, pomocna, wesoła, kreatywna. Możemy zapisać je na dużej kartce papieru.

5. Zapisujemy na małej karteczce, co lubimy w osobie, która siedzi koło nas – np. jakąś jej cechę lub to, co robi – coś, co się nam podoba. Np. jesteś miła, pomocna, wesoła, żartujesz, słuchasz mnie z uwagą, wymyślasz fajne zabawy. Możemy też powiedzieć tej osobie kilka miłych słów na ucho.

VII - Małpka Długa i pomaganie innym

1. Wprowadzenie. Co to znaczy samolub (lubi tylko siebie) lub egoista ('ego' to po łacinie 'ja')? Dlaczego trzeba pomagać innym? Jak pomagamy rodzicom albo rodzeństwu? Zawsze można zapytać: Czy mogę Ci jakoś pomóc?

2. Czytanie bajki lub jej fragmentów.

3. Dlaczego na końcu małpce przyśnił się ptak, który machnął swoim jedynym piórkem w ogonie i odleciał? Jak myślicie?

4. Scenki teatralne. Wymyślamy scenki, gdzie pomagamy innym osobom. Na przykład: ktoś się przewrócił, boli go noga i pomagamy mu pójść do domu albo do lekarza; mama wraca do domu, boli ją okropnie głowa, prosimy, żeby usiadła, robimy coś do picia (nalewamy wody do szklanki), rozpakowujemy zakupy, wkładamy do lodówki, itp.

5. Odgrywamy scenki teatralne i nagradzamy wszystkie brawami.

VIII - Wydra Spiżak i opanowanie

1. Wprowadzenie. Czasem jesteśmy smutni lub zdenerwowani. Czujemy codziennie różne rzeczy. Pokażemy teraz nasze uczucia w parach. Jakie emocje, uczucia możemy pokazać? (radość, smutek, złość, nuda, strach, wstyd, zaciekawienie, wzruszenie, zazdrość). Jedna osoba pokazuje jakieś uczucie, bez mówienia, a druga osoba zgaduje. Potem zmieniamy się – druga pokazuje uczucie, a pierwsza zgaduje.

2. Czytanie bajki lub jej fragmentów.

3. Czasami, tak jak Spiżak i jego mama, złościmy się, denerwujemy i nie potrafimy się uspokoić. Jak zachowuje się osoba, która się złości? Pokażmy. A co robi i czuje wtedy inna osoba? (zaczyna krzyczeć, zatyka uszy, płacze, ucieka od tej osoby).

4. Sposoby na radzenie sobie ze złością. Co możemy zrobić, żeby przeszła nam złość? (rzucić poduszką, pokrzyczeć w swoim pokoju, pooddychać świeżym powietrzem, przejść się). A co możemy zrobić, żeby złość nie wracała zbyt często?

5. Ważne jest, żeby pokazywać, że kogoś lubimy albo kochamy. Kiedy ludzie się lubią, kochają, a nie walczą ze sobą, świat staje się lepszy. Zrobimy teraz z plasteliny serca, a potem możemy je nalepić na karteczki. Można też narysować serca, pokolorować je i ozdobić (np. klejem z brokatem, cekinami). Potem wyciąć serca i przykleić na duży kawałek papieru.